

**STANOWISKO ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW WS. PROJEKTU USTAWY O ORGANIZOWANIU ZADAŃ NA
RZECZ OBRONNOŚCI PAŃSTWA REALIZOWANYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW I PROGRAMIE MOBILIZACJI GOSPODARKI
Z 22 CZERWCA 2017 ROKU**

Ciężko jest podważyć podstawowy sens i cel zaprezentowanego projektu. Zgodnie z treścią uzasadnienia jest nim przede wszystkim ujednoczenie zasad organizowania, finansowania i kontroli realizacji zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców. Jest to z pewnością bardzo istotna kwestia, którą warto zaadresować w ramach projektu aktu prawnego. Jeszcze istotniejsze jest jednak, szczególnie gdy sprawa dotyczy tak szerokiego zakresu obowiązków nakładanych na przedsiębiorców, by akt ten był poprawnie sformułowany, jednoznaczny i dobrze napisany. Niestety, przedstawiony projekt ustawy w znacznej części nie spełnia tych kryteriów. W takiej sytuacji, wzięwszy pod uwagę jego ogromny wpływ na sferę obowiązków dużej części podmiotów, zidentyfikowanych w jego ramach jako tych, których uznać można za przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, projektu nie sposób jest ocenić pozytywnie.

Kluczowy problem pojawia się już na etapie definiowania podmiotów, stanowiących adresatów obowiązków ustanawianych w ramach omawianego projektu. Generalne kryteria oceny tego, czy dany przedsiębiorca może być przedsiębiorcą o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, zawiera art. 5 projektu. Wśród głównych cech branych pod uwagę przy ocenie, wymieniono m.in. posiadanie potencjału produkcyjnego, naukowo-badawczego oraz usługowego, który na potrzeby obronne może być wykorzystany w warunkach powszechnej lub częściowej mobilizacji lub w czasie wojny, brak wpisu do rejestru dłużników niewypłacalnych, czy też spełnianie warunków technicznych i organizacyjnych zapewniających wykonanie zadań na rzecz obronności państwa. Dodatkowo, wskazano możliwe obszary działalności dla przedsiębiorcy, który może być uznany za przedsiębiorcę o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym – są to m.in. eksploatacja portów i lotnisk, kolportaż, nadawanie programów radiowych i telewizyjnych, produkcja, transport i magazynowanie ropy naftowej i produktów naftowych, transport, usługi telekomunikacyjne, wytwarzanie i dystrybucja produktów leczniczych i wyrobów medycznych oraz opieka zdrowotna, produkcja materiałów i środków chemicznych, czy też produkcja, remont lub modernizacja pojazdów mechanicznych. O ile zatem spis branż, których mogą dotyczyć nowe obowiązki, jest stosunkowo konkretny, o tyle pozostałe przesłanki świadczące o tym, czy przedsiębiorca może być przedsiębiorcą o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, są w wysokim stopniu niedookreślone. Po lekturze projektu nie sposób jest stwierdzić, w jaki sposób weryfikowana i oceniana będzie na przykład zdolność danego podmiotu do wykorzystania posiadanego potencjału produkcyjnego oraz usługowego na potrzeby obronne w warunkach powszechnej lub częściowej mobilizacji lub w czasie wojny. Szczegółowe kryteria, brane pod uwagę przy tego rodzaju ocenie, nie są w przedstawionym projekcie w żaden sposób wymienione. Znajduje się w nim jedynie delegacja dla Rady Ministrów do określenia obowiązujących procedur i szczegółowych kryteriów, jak i wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, w drodze rozporządzenia. Wydaje się, że obowiązki ustanawiane w ramach omawianego projektu, mają na tyle istotny charakter, że ich zakres podmiotowy powinien zostać w najwyższym możliwym stopniu sprecyzowany w treści aktu. Tak się nie stało – przedstawione w projekcie kryteria są nieostre i cechują się wysokim poziomem ogólności. Z tego też powodu należy zarekomendować projektodawcy, by zechciał w treści projektu dookreślić kryteria i procedury, obowiązujące przy kwalifikowaniu przedsiębiorcy jako przedsiębiorcę o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym.

Jak wskazano powyżej, niejasna jest już sama regulacja określająca podstawowych adresatów norm zawartych w projekcie. Tym bardziej krytycznie należy zatem odnieść się do proponowanego brzmienia art. 13. Przepis ten zakreśla zakres obowiązków przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym. Negatywnie trzeba ocenić w szczególności ust. 1 punkt 1 regulacji. Zgodnie z nim, przedsiębiorca obowiązany jest do uzgodnienia z właściwym ministrem, przed dokonaniem czynności

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezesa: Tomasz Pruszczyński, Marcin Nowacki

prawnej mającej na celu rozwiązanie lub likwidację przedsiębiorcy, przeniesienie siedziby za granicę, wykreślenie przedmiotu działalności dotyczącego realizacji zadań na rzecz obronności państwa, czy też zbycia, dokonania darowizny, zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wykorzystywanego do realizacji zadań na rzecz obronności państwa. Trzeba zwrócić uwagę na fakt, iż w przepisie nie sprecyzowano w żaden sposób trybu, w jakim przedsiębiorca miałby z ministrem uzgadniać ww. czynności, jak i nie określono terminu i formy, w których miałyby zostać wydana zgoda na ich podjęcie. Wziąwszy pod uwagę fakt, iż gałęzie gospodarki, w których działać mogą przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, niejednokrotnie są branżami, w których konieczne jest podejmowanie decyzji o ile nie natychmiast, to przynajmniej bezzwłocznie, nie tylko w interesie kondycji finansowej przedsiębiorstwa i jego perspektyw biznesowych, ale też, a w zasadzie przede wszystkim, w interesie ostatecznych konsumentów korzystających z owoców jego działalności. Ponadto jak najlepsza kondycja przedsiębiorstw o znaczeniu gospodarczo-obronnym i ich najbardziej optymalna i konkurencyjna struktura leży w żywotnym interesie Ministerstwa Obrony Narodowej, ponieważ tylko najlepiej zorganizowane przedsiębiorstwa mogą w sposób skuteczny, właściwy i ciągły wypełniać swoje zobowiązania gospodarczo-obronne. Jako przykład podać można krajową branżę farmaceutyczną, gdzie wszelkiego rodzaju decyzje w zakresie wytwarzania leków, mają charakter kluczowy dla pacjentów, ich zdrowia, życia, a także kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa lekowego Polski. Mając to na uwadze wszelkie decyzje muszą być podejmowane możliwie szybko i sprawnie.

Warto zwrócić uwagę również na zawarty w projekcie ustawy przepis karny. Zgodnie z nim, kto kierując przedsiębiorstwem lub pełniąc funkcję kierowniczą odpowiedzialną za realizację zadań na rzecz obronności państwa lub wchodząc w skład organu zarządzającego, nie wykonuje decyzji administracyjnej nakładającej na niego zadania na rzecz obronności państwa, lub nie wykonuje swoich obowiązków wynikających z umowy zawartej w zw. z nałożeniem ww. obowiązków, w szczególności nie sporządza wymaganej dokumentacji, nie poddaje się lub utrudnia przeprowadzenie kontroli wykonywania nałożonych zadań na rzecz obronności państwa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Wydaje się, że tak skonstruowany przepis nie spełnia wymogów przyzwoitej legislacji – znamiona czynu zabronionego nie są bowiem opisane wystarczająco precyzyjnie. Dodatkowo trzeba zaznaczyć, że w treści umów opisanych w art. 14 projektu, przewidziane są kary umowne na wypadek niewykonania przez przedsiębiorcę zadań wynikających z umowy. W tej sytuacji, obwarowywanie obowiązku dodatkowymi przepisami karnymi, które de facto zakładają bardzo szeroką odpowiedzialność przedsiębiorcy, wydaje się niewskazane. Z tego też powodu, rekomendujemy usunięcie z treści projektu normy karnej.

Reasumując, przedstawiony projekt należy uznać za niewystarczająco precyzyjny, a to dokładne określenie adresatów norm i ich obowiązków, w głównej mierze świadczy o jakości danego aktu prawnego. Z tego też powodu, projektu nie można ocenić pozytywnie, a ponadto należy zarekomendować wprowadzenie do niego szeregu poprawek. Tytułem uwagi końcowej nadmienić wypada również, że projektodawca przewidział wyjątkowo krótkie, jak na charakter aktu, *vacatio legis* – zaledwie 60 dni. Zasadne wydaje się znaczne wydłużenie tego czasu, by przedsiębiorcy mogli przygotować się do spełniania nowych obowiązków. *Vacatio legis* wynosić powinno przynajmniej rok, a w scenariuszu idealnym dwa lata - i o to również należy zaapelować do projektodawcy.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezisi: Tomasz Pruszczyński, Marcin Nowacki